

FRÁSÖGN

af ársfundum Vestnorræna ráðsins á Alþingi 31. ágúst - 1. september 2017.

Af hálfu Íslandsdeildar Vestnorræna ráðsins sóttu ársfundinn Bryndís Haraldsdóttir formaður, Lilja Rafney Magnúsdóttir varaformaður, Einar Brynjólfsson, Eygló Harðardóttir, Njáll Trausti Friðbertsson og Pawel Bartoszek, auk Bylgju Árnadóttur alþjóðaritarar. Helstu mál á dagskrá fundarins voru umhverfismál, sjávarútvegsmál og málefni norðurslóða. Í fyrsta sinn var ársfundur Vestnorræna ráðsins haldinn í þingsal og framsögur fóru fram í pontu Alþingis.

Unnur Brá Konráðsdóttir forseti Alþingis og fyrrverandi formaður Íslandsdeildar Vestnorræna ráðsins bauð ráðsmeðlimi velkomna og því næst setti Bryndís Haraldsdóttir, formaður Vestnorræna ráðsins, ársfundinn.

Fyrsti dagskrárliður ársfundarins var fundur með utanríkisráðherrum vestnorrænu landanna. Þeir Guðlaugur Þór Þórðarson, utanríkisráðherra Íslands, Poul Michelsen, utanríkisráðherra Færeyja, og Erik Jensen, starfandi utanríkisráðherra Grænlands, fluttu ávörp og svöruðu í kjölfarið fyrirspurnum frá meðlimum ráðsins. Í máli ráðherranna og í umræðum sem á eftir komu bar hæst Norðurslóðamál, umhverfismál, sjávarútvegsmál og mikilvægi samstarfs Vestur-Norðurlanda í þessum málaflokkum. Rætt var um áskoranir sem svæðið stæði frammi fyrir í formi loftslagsbreytinga, súrnunar sjávar og mengunar, en einnig tækifæri í ferðaþjónustu og auknum flutningum. Tilkynnt var um nýjan samstarfssamning ráðherranna sem undirritaður yrði síðar um daginn. Bent var á að sá samningur byggði að mestu leyti á þremur ályktunum Vestnorræna ráðsins frá árinu 2015 og bæri vitni um árangurinn af vinnu ráðsins. Í samstarfssamningnum kæmi fram að ráðherrarnir myndu hittast árlega og að sérstakur vinnuhópur myndi leita tækifæra til samvinnu milli landanna og vinna að aukinni fríverslun.

Sem formaður Vestnorræna ráðsins, gaf Bryndís Haraldsdóttir þinginu skýrslu um starf ráðsins síðasta árið. Því næst gerðu formenn landsdeilda grein fyrir starfinu á liðnu ári og flutti Lilja Rafney Magnúsdóttir, varaformaður, skýrslu Íslandsdeildar. Hún sagði frá þeirri nýbreytni að Íslandsdeild Vestnorræna ráðsins fundaði með Íslandsdeildum Norðurlandaráðs og þingmannanefndar um Norðurslóðamál, til að ræða þróun mála á Norðurslóðum. Hún benti einnig á að vegna kosninga síðasta vetur hefði ekki náðst að leggja ályktanir Vestnorræna ráðsins frá síðasta ársfundi fyrir Alþingi sem þingsályktunartillögur, líkt og vaninn væri. Það yrði hins vegar gert með haustinu.

Fulltrúar samstarfsaðila Vestnorræna ráðsins ávörpuðu einnig fundinn. Guðlaugur Þór Þórðarson flutti ávarp fyrir hönd samstarfsráðherra Norðurlandanna, Kristjáns Þórs Júlíussonar. Þar benti hann sérstaklega á mikilvægi Norræna Atlantssamstarfsins (NORA) fyrir Vestur-Norðurlönd og stakk upp á að fundin yrðu fleiri tækifæri fyrir NORA til að sinna rannsóknar- og ráðgjafarstörfum fyrir löndin. Kenneth Svendsen, þingmaður norska Stórþingsins, talaði um mikilvægi þess fyrir Noreg að vera í góðu sambandi við Vestur-Norðurlönd, til að mynda varðandi verndun hafsins gegn plastmengun. Phia Andersson, þingkona í Svíþjóð og meðlimur forsætisnefndar Norðurlandaráðs, nefndi í ávarpi sínu möguleikann á formlegu samráði Norðurlandaráðs og Vestnorræna ráðsins með árlegum fundum. Ásmundur Guðjónsson, framkvæmdastjóri Norræna Atlantssamstarfsins (NORA), kynnti í ávarpi sínu hugmyndir NORA um að gera greiningu á stöðu Vestur-Norðurlanda í alþjóðastjórnsmálum og möguleikum Vestnorræna ráðsins á að þróast. Þingmönnum sem tjáðu sig í kjölfar ávarpsins fannst tillagan áhugaverð en tóku fram að ráðið þyrfti að taka afstöðu til málsins og biðja um slíka greiningu. Inga Dóra Markussen, framkvæmdastjóri Vestnorræna ráðsins, gaf ráðinu skýrslu um starf skrifstofu ráðsins síðasta ár og sagði að mikilvægasta

verkefnið nú væri að móta stefnu ráðsins fyrir áheyrnaraðildina að Norðurskautsráði. Hún talaði einnig um morðmál Birnu Brjánsdóttur og áhrifin sem það hefði haft á samskipti Íslands og Grænlands í upphafi árs. Skrifstofa ráðsins hefði lagt sitt af mörkum til þess að samskipti landanna héldust áfram uppbyggileg og vinsamleg.

Í umræðum um sjávarútvegsmál benti Eygló Harðardóttir á möguleikana á frekara samstarfi landanna í þróun á úrvinnslu sjávarafurða. Mikilvægt væri að laða ungt fólk að atvinnugreininni, það er matvælavinnslunni, og skoða fleiri möguleika á því hvernig unnið væri úr hráefninu. Í umræðum um jafnréttismál sagði Pawel Bartoszek frá nýjum lögum um jafnlaunavottun og eigin reynslu af fæðingarorlofi. Hann sagðist hiklaust mæla með lögum um feðraorlof og að hann væri þakklátur fyrir þann tíma sem hann hefði fengið með sínum drengjum. Hins vegar yrði körlum að leyfast að ræða áskorunina sem það væri að takast á við þetta krefjandi verkefni. Einar Brynjólfsson tók til máls í umræðum um umhverfismál og sagði verndun umhverfisins vera stærstu áskorunina sem við stæðum frammi fyrir í dag. Okkur bæri skylda til að tryggja að lífsgæði komandi kynslóða yrðu ekki skert. Ógnirnar væru meðal annarra loftslagsbreytingar, súrnun hafsins og plastmengun.

Njáll Trausti Friðbertsson ræddi um tækifærin til vestnorrænnar samvinnu hvað varðar ferðaþjónustu og innviðauppgjöngu. Ísland hefði upplifað aukinn ferðamannastraum síðustu ár og gæti mögulega deilt reynslu sinni með nágrannalöndunum. Sjálfbærni væri lykilhugtak og ferðaþjónustan yrði alltaf að taka tillit til hinnar viðkvæmu náttúru á svæðinu. Í umræðum um jaðarsvæði ræddi Lilja Rafney um áskoranirnar sem löndin stæðu frammi fyrir við að halda byggð á jaðarsvæðum. Hún benti á að þar að auki gætu vestnorrænu löndin talist til jaðarsvæða á heimsvísu og þannig væri umtalsverður hluti Íslendinga sem sækti sér menntun erlendis. Það væri til góðs fyrir landið svo fremi sem fólkið skilaði sér heim aftur.

Á ársfundi var samþykkt að næsta þemaráðstefna ráðsins verði í Ilulissat á Grænlandi í janúar 2018 og að þemaefnið verði áskoranir og tækifæri í ferðaþjónustu á Vestur-Norðurlöndum. Ársfundurinn samþykkti þrjár ályktanir sem verða sendar áfram til þjóðþinga landanna þriggja til umfjöllunar og samþykktar. Sú fyrsta fjallar um samsetningu og útgáfu vestnorrænnar söngbókar með dægurlögum á öllum þremur tungumálum landanna. Önnur ályktunin hvetur stjórnvöld landanna þriggja til að leita leiða til að auka samvinnu um menntun í sjávarútvegi, sérstaklega í fisktækni og gæðaeftirliti. Sú þriðja kallar á stjórnvöld að rannsaka innihald örplasts í sjávarafurðum í Norður-Atlantshafi og magn plastmengunar í hafinu.

Að lyktum var samþykkt að Ríkisendurskoðun skyldi áfram vera endurskoðandi reikninga Vestnorræna ráðsins. Kári Páll Højgaard, formaður landsdeildar Færeyinga, var einróma kjörinn formaður ráðsins fram að næsta ársfundi.

Samhliða ársfundinum hélt Vestnorræna ráðið menningarkvöld fyrir almenning í Norræna húsinu þar sem fólki gafst kostur á að syngja saman dægurlög frá öllum löndunum og smakka þjóðlegan mat.

Frekari upplýsingar má nálgast hjá ritara Íslandsdeildar Vestnorræna ráðsins og á vefsvæðinu www.vestnordisk.is.